

Lägesrapport och fråga om tidplan för revisionsprocessen

Det finns inget innehållsligt förslag för det nyvalda LuN att ta ställning till vid januarimötet 2006. Bedömningen är att det nu är angeläget att nyvalda ledamöter får möjlighet att sätta sig in i hela ärendet och ta förnyad ställning till en tidsplan.

Redan innan HSVs kritik offentliggjordes våren 2006 var LuN och dess kansli medvetet om brister i den uppläggning av utbildning som initialt gjordes. (Den som önskar ta del av Höskoleverkets utvärdering i sin helhet eller vad gäller HiG kan kontakta Inger Olars, lärarutbildningskansliet 026-64 89 68 eller email inrols@hig.se).

Efter HSV kritiken utarbetades en handlingsplan för revision av lärarutbildningen som fastställdes av LuN.

PM till HiGs styrelse inför möte 3 juni 2005

LuNs handlingsplan för bearbetning av kritiken från Höskoleverket

Efter LuNs sammanträde 19 maj gäller följande handlingsplan för bearbetning av HSVs kritik:

En övergripande ambition för hanteringsprocessen är att helheten, dvs utbildningsplanens mål för lärarutbildningen, måste utvecklas och förtydligas, och att delarna (bl a de kurser som ingår) tydligare knyts till helheten. Bilden av helheten och delarna kan också användas på lärarutbildningens organisationsaspekter. HSV kommentar tolkas så att Lärarutbildningsnämndens roll som beslutande och styrande organ bör förstärks i HiGs organisation. Om denna roll förstärks förändras också LuNs relationen till andra instanser som har delansvar inom lärarutbildningen.

1. Utbildningsplanen ses över, målsättningarna förtydligas, studievägarna tydliggörs. Nytt förslag bör vara klart till LuNs möte 23-24 mars 2006, för att ett beslut skall kunna tas 18 maj 2006.
2. Allmänt utbildningsområde (AU) 1 och 2 som omfattar vardera 20p revideras. AU 3 förväntas beröras i mindre grad i denna revision. Som underlag finns bl a LuNs egen översyn från 2004 och de förslag som då lades, Höskoleverkets granskning samt andra lärosätets sätt att organisera AU. Ett annat viktigt underlag är den utvärdering av den första kullen nya lärare (endast "tidigarelärare") som Barbro Thurberg genomfört på LuNs uppdrag vintern-våren 2004-05. Målsättning: Ett nytt AU bör fastställas av LuN senast 20 december. LuNs möte 24-25 november (med en inledande konferensdag) utnyttjas för att bearbeta framförda förslag. Prefekterna för samtliga institutioner har muntligt accepterat att kursbeställningarna av AU för hösten 2006 blir försenade.
3. En kompetensutvecklingsprocess rörande bl a bedömning, betygsättning, examinationsformer etc genomförs i samverkan med institutionerna under ht 2005; vt 2006 utarbetas ny text till utbildningsplan och kursplaner. Kompetensutvecklingsprocess skall även aktualiseras för andra angelägna kunskapsområden såsom IT-didaktik, ämnesdidaktik mm. Prefekterna för samtliga institutioner har ställt sig positiva till kompetensutvecklingsprocessen som skall diskuteras ytterligare på prefektmöte i början av höstterminen.

4. Kursplanerna för kurser inom inriktningar och allmänt utbildningsområde skall bearbetas och hårdare knyts till mål i den reviderade utbildningsplanen. Denna process kan inledas redan under läsåret 2005-06. Diskussioner skall då föras med olika institutioner/ämnesgrupper om vilka krav som bör ställas på lärarutbildningens olika kursplaner, och LuNs/LuKs framtida roll i kursplaneprocessen.
5. Lärarutbildningens förhållande till övriga HiG processas i HiGs ledningsgrupp, med rektor och styrelse, samt prefekter och institutioner. I denna process ingår en översyn av de styrdokument (Organisation för HiG från 2001-11-08, se hemsidan) som skall reglera LuNs ansvar och befogenheter, samt chefens för lärarutbildningen. En målsättning för denna process är också att högskolans resurser i sin helhet i högre grad kommer lärarutbildningen till godo och att samarbetet mellan olika aktörer, framför allt HiGs institutioner går smidigare. Relationerna mellan HiG och dess lärarutbildning och regionens skolor får i HSVs granskning goda vitsord; HiG är ett av de lärosäten som kommunerna (samtliga kommuner har deltagit i en enkät) är mest nöjda med.
6. En översyn görs av de olika arenor där samtal förs om lärarutbildningen, både de som genomförs i LuNs och LuKs regi, och de där andra aktörer är ansvariga såsom processer på institutioner och inom kommuner. Översynen skall vara genomförd under hösten 2005.
7. En samlad översyn skall göras av utvärderingar och uppföljningar, av hur LuN skall handa sitt ansvar för lärarutbildningens kvalitetsutveckling. Vilka utvärderingar och uppföljningar skall göras och med vilka intervaller? I vad mån skall institutionernas egna kursutvärderingar ingå i underlaget? Hur skall utvärderingar och uppföljningar av de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen ske? Skall de lärarstuderandes medverkan i kursutvärderingar skrivas in utbildningsplanen? Ett argument för detta är att för blivande lärare bör reflektion kring i vad mån genomförda kurser når uppställda mål ses som ett angeläget utbildningsinnehåll. Det är viktigt att uppnå god legitimitet för sättet att genomföra uppföljningar och utvärderingar, varför institutionernas medverkan i översynen är av största vikt.

En ansökan om särskilda medel (100.000:-) för merarbetet att hantera HSVs granskning inlämnades till rektor 11 maj.

Lärarutbildningskansliet skall nu utarbeta mer detaljerade planer för var och en av de olika processerna (1-7 ovan). Ett inledande möte med HiGs lärarutbildare planeras till 24 augusti. Inom PUX skall diskuteras formerna för medverkan från regionens skolväsende, och med studentkåren de lärarstuderandes medverkan.

På LuNs möte 23 september skall planerna för de olika delprocesserna redovisas.

I huvudsak har arbetet följt punkterna i denna handlingsplan. En grupp inom lärarutbildningskansliet har ansvarat för att driva processen framåt. Kansliets arbetsgrupp har arrangerat flera diskussionsmöten kring olika delar av revisionsprocessen. Kortfattat är läget vad gäller de olika delprocesserna.

1. Utbildningsplanen

Ett förslag till målbilder för utbildningsplanen har diskuterats och tillstyrkts av LuN. Tre institutionsrepresentanter i grundutbildningsutskottet har åtagit sig att arbeta fram textförslag för dessa målbilder.

Den institutionsövergripande grupp som leder arbetet med AU 3 har åtagit sig att skriva en text om yrkesrelevant vetenskaplig progression till LuNs marsmöte. Ytterligare aspekter på progression i en kommande utbildningsplan har kort diskuterats i LuN.

2. Det allmänna utbildningsområdet

Hanteringen av AU innehåller en rad olika innehållsliga aspekter, organisation för terminerna, former för institutionssamarbete, logistik vad gäller utlägg av vfu-perioder mm. En genomgång av hur olika lärosäten arbetat visar på en rad alternativa lösningar i landet.

Ett seminarium har hållits på HIG där olika förslag till innehåll i AU presenterades. Utifrån dessa diskussioner har kansliets arbetsgrupp utvecklat förslag som prövar olika former för starkare tematisering av terminerna samt former för mer utvecklat institutionssamarbete.

Kansliets arbetsgrupp lade i december fram ett förslag till lösning av flera frågor som rör AU men fick backning av LuN som önskade en bättre beredning, framför allt att – som bestämts i tidigare LuN möte – minst två genomarbetade alternativ skall presenteras. LuN uttalade sig emellertid positivt till införandet av tematiska terminer.

Arbetsgruppen har därefter utarbetat en översikt av alternativ utifrån tematik, terminsorganisation och terminernas plats i utbildningen. (Se bifogade protokollsbilaga).

Grundutbildningsutskottet diskuterade vid sitt januarimöte dessa huvudalternativ och yttrade sig för införande av tematiska terminer och att dessa fortsatt skall bestå av flera kurser. (Se bifogade grundutbildningsprotokoll).

Grundutbildningsutskottet har även diskuterat ordningsföljden mellan de tematiska terminerna men tvekat om det bästa förslaget. Likaså har man diskuterat var AU 2 skall placeras – i mitten eller sist – men inte blivit enigt.

Under beredningen har framkommit att det i dag finns en tydlig överbelastning av vfu-perioder under höstterminer. Ett förslag att hantera detta har utarbetats av kansliets arbetsgrupp. I detta förläggas andra AU-terminen till näst sista terminen i utbildningen och innehåller en lång vfu-period.

Inom lärarutbildningskonventet¹ pågår en diskussion kring sätten att lägga upp AU. En tvådagarskonferens kring frågan kommer att organiseras av konventet 17-18 maj.

3. Kompetensutvecklingsprocess

Planerna på en kompetensutvecklingsprocess, liksom frågor om samarbete mellan institutionerna diskuterades utförligt på LuNs konferensdag i november 2005. Vissa förslag har utarbetats och är på väg att sjösättas bl a en kurs om betyg och bedömning.

Då P-institutionens prefekt visade tvekan inför samverkan och gemensamma handlingslinjer har diskussionerna därefter delvis kretsats kring de motsättningar som framträdde vid mötet.

4. Kursplanekrav

Under sommaren 2005 infördes vissa nya krav i examensordningen, rörande främst betyg och bedömning. LuN beslöt vid sitt septembermöte att redan i beställningen av kurser för läsåret 2006/07 införa dessa krav. Ambitionen var att därefter pröva andra mer långsiktiga lösningar.

¹ Lärarutbildningskonventet är en organisation av ledningarna för lärarutbildningarna i landet. Ordförande och chefstjänsteperson för varje lärosäte ingår.

5. Lärarytutbildningens plats vid HiG

Högskoleverkets granskning ifrågasatte LuNs ansvar och befogenheter som "det särskilda lärarytutbildningsorganet", i reformtexternas mening. Kansliets arbetsgrupp menar också att det är svårt för LuN att med nuvarande rutiner och regelverk ta det fulla ansvaret för lärarytutbildningen och dess kvalitet. Kansliets arbetsgrupp har uppvakttat rektor för översyn av regelverket för lärarytutbildningsnämnden vid HiG. Frågor som tagits upp i skrivelse till rektor är bl a

- Fastställande av kursplaner samt former för beställning av kurser
- Samverkan med andra berednings- och beslutsorgan inom lärosätet (exempelvis anställningsnämnd)
- Studievägleddningens omfattning och placering
- Rekryteringsåtgärder för att få för lärarytutbildningen kompetent personal
- Kompetensutvecklingsfrågor
- Konflikter mellan enskilda institutioners ekonomiska och andra intressen och nämndens och programnivåns behov av samverkan och enhetlighet i vissa avseenden (såsom en gemensam handlingslinje visavi de kommuner som avtal slutits med inom ramen för PUX)
- Inskolning av ny personal

Rektor har tillsatt en särskild utredningsperson med anledning av HSVs kommentarer om LuNs befogenheter.

Kontakter har tagits med både V-institutionen och E-institutionen för starkare medverkan i lärarytutbildningen i framtiden.

6. Arenor där samttal förts om lärarytutbildningen

Diskussioner har förts med en rad olika aktörer och vissa nya arenor har inrättats. Kommunernas representanter i nämnd och utskott har börjat mötas till egna beredningsmöten. Ett förslag har lagts om en särskild årlig konferens om lärarytutbildningen för regionernas rektorer. Förslag finns om en särskild studierektor för lärarytutbildningen på HS-institutionen.

7. Utvärderingar och uppföljningar

Förslag har presenterats men något samlat beslut har ej tagits.

Tidsplanen

Den ursprungliga tidsplanen har visat sig svår att hålla. Utformningen av AU rör en mångfald variabler, varav vissa är svåra att nå bred enighet om. Som framgår ovan pågår inom lärarytutbildningskonventet diskussioner om olika sätt att hantera uppdraget att organisera ett allmänt utbildningsområde.

Bolognaprocessen har under året fått en allt mer framträdande roll i diskussionen. Lärarytutbildningskonventet har inlett en diskussion om möjligheterna att nå en enad linje vad gäller hanteringen av Bolognakraven. LuNs linje visavi Bolognaprocessen har varit att avvakta konventets diskussioner och om möjligt följa en ev. gemensam linje. Initialt har konventet uttalat sig för att lärarytutbildningen skall nå avancerad nivå (att sista terminen skall ligga på avancerad nivå). Frågan kommer ånyå upp på konventets möte 23 februari.

Det finns inget innehållsligt förslag för det nyvalda LuN att ta ställning till vid januarimötet 2006. Bedömningen är att det nu är angeläget att nyvalda ledamöter får möjlighet att sätta sig in i hela ärendet och ta förnyad ställning till en tidsplan.

Alternativen är ett beslut om ny utbildningsplan inklusive nytt AU i vår eller att dröja med att fastställa slutdatum för revisionsprocessen.

Föregående LuN fastställde en tidsplan som går ut på beslut senast på LuNs majmöte. Om denna tidsplan skall hålla kommer LuNs marsmöte att domineras av revisionsprocessen. Rimligen måste en rad delbeslut tas vid marsammansträdet, efter den inledande diskussionsdagen, för att hela utbildningsplanen skall kunna vara klar i maj. Det finns skäl att inte dra ut på revisionsprocessen och hålla sig till rådande tidsplan.

Det finns också skäl att invänta konventets diskussion om AU-alternativen i maj samt konventets och regeringens ställningstagande till om Bolognaprocessen kräver ändringar av den svenska lärarutbildningens regelverk. Bolognaprocessen kan leda till att ytterligare en revision kan bli nödvändig inom kort. HiG kan riskera att ha fyra olika utbildningsplaner i gång samtidigt. Detta kan tala för att låta den aktuella revisionsprocessen få dra ut på tiden och revidera tidsplanen.

Jag kan i dagsläget inte förordna något av förslagen.

Jag föreslår alltså

att LuN efter en genomgång av läget i revisionsprocessen LuN tar ställning till en tidsplan för vårens arbete.

Gävle 18 januari

För kansliets arbetsgrupp

Bengt Schüllerqvist